

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan
varhaiskasvatusjaosto

27.01.2021

Kokoustiedot

Aika 27.01.2021 klo 17:30 - 19:40

Paikka Sähköinen Teams-kokous

Saapuvilla olleet

Läsnä	Otsolampi Helka	puheenjohtaja	Saapui klo 17.40 §:n 3 käsittelyn aikana.
	Mikkilä Iiris	varapuheenjohtaja	
	Brewu Adwoa	jäsen	
	Halme Allan	jäsen	
	Humala Sami	jäsen	
	Hänninen Jonne	jäsen	
	Hömmö Mikko	jäsen	
	Isolahti Eija	jäsen	
	Metsä Kimmo	varajäsen	
	Mård Olli	jäsen	
	Mäkilä Mika	jäsen	
	Rummukainen Mari	varajäsen	
	Thure-Toivanen Tiina	jäsen	
Niemi Marika	opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan puheenjoht.		
Mattila Virpi	suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtaja		
Laine Raija	varhaiskasvatuksen kehittämisspäällikkö		
Träskelin Heidi	sihteeri		
Poissa	Kiijärvi Laura		
	Silvennoinen Inka		

Allekirjoitukset

Helka Otsolampi
puheenjohtaja

Heidi Träskelin
sihteeri

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Sami Humala
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tämä pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa 01.02.2021

Käsitellyt asiat

Pykälä	Liite	Otsikko	Sivu
§ 1		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	4
§ 2		Pöytäkirjan tarkastajan valinta	5
§ 3		Raportti yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta Espoossa vuodelta 2020	6
§ 4		Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen asiakaskysely	20
§ 5		Lapsille tapahtuneet tapaturmat ja lasten karkaamiset Espoon suomenkielisessä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuonna 2020	23
§ 6		Suomenkielisen varhaiskasvatuksen varhaiskasvatuspaikkatilanne	28
§ 7		Varhaiskasvatuksen ajankohtaiset asiat	30

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

4/31

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan
varhaiskasvatusjaosto

§ 1

27.01.2021

§ 1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Päätös

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Selostus

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto oli kutsuttu koolle puheenjohtajan allekirjoittamalla 21.1.2021 päivätyllä jäsenille toimitetulla kokouskutsulla.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

5/31

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan
varhaiskasvatusjaosto

§ 2

27.01.2021

§ 2

Pöytäkirjan tarkastajan valinta

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Sami Humala.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

6/31

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan
varhaiskasvatusjaosto

§ 3

27.01.2021

288/12.06.00/2021

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto 27.01.2021 § 3

§ 3

Raportti yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta Espoossa vuodelta 2020

Valmistelijat / lisätiedot:
Mynttinen Miia
Alakoskela Mirva
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtaja Mattila Virpi

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto keskustelee ja merkitsee tiedoksi Espoon yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta laaditun raportin vuodelta 2020.

Käsittely

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Yksityisen varhaiskasvatuksen lainsäädännöllinen määrittely sekä ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan kokonaisuus

Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus ovat espoolaisille lapsiperheille rinnakkaisia varhaiskasvatuspalveluja, joista perheet valitsevat lapselleen sopivimman palvelun 0-6v. lapsilleen. Varhaiskasvatuslakia (540/2018) sovelletaan kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan järjestämään tai tuottamaan päiväkotitoimintaan ja perhepäivähoitoon. Kunta voi järjestää varhaiskasvatuspalvelut itse tai hankkimalla palveluja yksityiseltä varhaiskasvatuspalvelujen tuottajalta.

Varhaiskasvatuslain 43 §:n mukaan yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jonka

- yksityinen henkilö
- yhteisö tai säätiö taikka
- julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

Sen sijaan ennen oppivelvollisuuden alkua koskevasta 20 viikkotunnin maksuttomasta esiopetuksesta säädetään perusopetuslaissa (628/1998). Espoossa varhaiskasvatuksen lisäksi myös esiopetusta on mahdollisuus saada yksityisten palveluntuottajien järjestäminä. Edellytyksenä on, että opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on hyväksynyt yksityisen toimipaikan esiopetuksen toteuttamis- /järjestämispaikaksi toimintavuositain

Varhaiskasvatuslain mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatuslaissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Hankittaessa palveluja toiselta palveluntuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta. Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen.

Varhaiskasvatuslain 50 § ja 52 §:ssä määritellyjä yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat

- Aluehallintovirasto (AVI) sekä
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) sekä
- Kunnan toimitin tai sen määräämä viranhaltija.

Varhaiskasvatuslain useammassa kohdassa on velvollisuuksia, jotka koskevat yksityistä varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuslain luku 9 käsittelee erityisesti yksityisen palveluntuottajan varhaiskasvatusta. Siinä on erikseen määritelty 7 pykälää yksityistä varhaiskasvatuksen järjestämistä velvoittavina.

Kunnassa järjestettävää yksityistä varhaiskasvatusta ohjaa myös valtakunnallinen varhaiskasvatuksen valvontaohjelma, jonka on laatinut aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira yhteistyössä. Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaista valvontaa on alettu toteuttaa 1.1.2020 alkaen. Ohjelmassa kuvataan valtakunnalliset varhaiskasvatuksen valvonnan periaatteet ja vuosittaiset painopisteet. Tavoitteena on luoda valtakunnallisesti yhdenmukaiset varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toimintamallit sekä selkeyttää valvontaviranomaisten

rooleja. Aluehallintovirasto ja Valvira valvovat varhaiskasvatusta julkisella ja yksityisellä sektorilla. Aluehallintoviraston ohjaus ja valvonta kohdistuu erityisesti kuntien järjestämään varhaiskasvatukseen. Valviran valvonnan ja ohjauksen kohteena on erityisesti yksityisten päiväkotien omavalvonta. Kunnat valvovat myös yksityisen sektorin varhaiskasvatuspalveluita.

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa toteutetaan ensisijaisesti

- antamalla varhaiskasvatuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä
- seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa (varhaiskasvatuslaki 53 §).

Huomioitavaa on, että valvonnassa pääpaino on palveluntuottajien ohjauksessa ja neuvonnassa.

Varhaiskasvatuslain lisäksi varhaiskasvatusta ohjaa valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018). Yksityisiä varhaiskasvatuspalveluntuottajia velvoittaa edellisten lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön asetus varhaiskasvatuksen yksityisten palveluntuottajien ilmoitusmenettelystä (772/2018).

Espoon kaupungin on valvontaviranomaisena toteutettava yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen valvontaa ensisijaisesti antamalla palvelujen tuottamisessa tarpeellista ohjausta ja neuvontaa palvelujen tuottajalle sekä seuraamalla toiminnan kehitystä ja laatua yhteistyössä palvelujen tuottajan kanssa.

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan sekä Svenska rum -lautakunnan tehtävänä on oman kieliryhmänsä osalta vastata yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan järjestämisestä.

Lisäksi hallintosäännön mukaan varhaiskasvatusjaoston tehtävänä on seurata palvelujen laatua ja huolehtia yhteistyöstä eri palveluntuottajien kanssa.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on siirtänyt varhaiskasvatuslain perusteella delegointipäätöksellä ratkaisuvalltaansa suomenkielisen varhaiskasvatuksen viranhaltijoille yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan osalta. Sen mukaan varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, varhaiskasvatuksen asiantuntija sekä tehtävään erikseen määrätyt kunnallisen varhaiskasvatusyksikön johtajat vastaavat alueellaan yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan toteuttamisesta. Delegointipäätöksen mukaan lisäksi kunnallisen varhaiskasvatusyksikön johtajat ja päivähoidon ohjaaja vastaavat yksityisen perhepäivähoidon, lapsen kotona tapahtuvan

yrittäjien tuottaman varhaiskasvatuspalvelujen ja yksityisen avoimen varhaiskasvatuksen valvontaan liittyvistä asioista.

Mikäli ohjaus- ja neuvontakäynneillä sovittuja toimenpiteitä ei toteuteta tai ne ovat luonteeltaan sellaisia, että niitä ei voi toteuttaa pelkän sopimuksen pohjalta, voidaan ryhtyä erilliseen valvontamenettelyyn, joka voi johtaa varhaiskasvatuslain mukaiseen huomautuksen antamiseen tai huomion kiinnittämiseen taikka määräyksen antamiseen. Vakavissa tapauksissa mahdollisia seuraamuksia ovat myös toiminnan keskeyttäminen tai käyttökielto.

Varhaiskasvatuslain mukaan valvontaviranomainen voi tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan tässä laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat. Tarkastuksen aloittamisajankohta on ilmoitettava asianosaiselle. Tarkastus voidaan kuitenkin tehdä ennalta ilmoittamatta, jos ilmoittaminen vaarantaisi tarkastuksen tarkoituksen toteutumisen (hallintolaki 39 §).

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava varhaiskasvatuslain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä tekemistään toimenpiteistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tai aluehallintovirastolle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston on ilmoitettava 55—58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palveluntuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

Kunta ei pääsääntöisesti puutu yksittäisiin lasta koskeviin varhaiskasvatusasioihin, koska varhaiskasvatussopimuksen osapuolina ovat asiakasperhe sekä palveluntuottaja. Jos kuitenkin kunnalle tulee useita reklamaatioita samasta varhaiskasvatusyksiköstä, tai jos reklamaatiot ovat vakavia, arvioi kunta tarpeen aloittaa asiassa valvontatoimenpiteet.

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti.

Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta

Edellä mainittujen valvontaviranomaisten lisäksi merkittävin valvontataho on toimipaikka itse eli yksityinen varhaiskasvatuspalvelun tuottaja. Varhaiskasvatuslain mukaan vaatimusten täyttymisen varmistamiseksi yksityisen palveluntuottajan on laadittava

omavalvontasuunnitelma. Varhaiskasvatuksen toimipaikan ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelma on pidettävä yksikössä julkisesti nähtävänä siten, että asiakkaat ja yksikön omavalvonnasta kiinnostuneet voivat tutustua siihen ilman erillistä pyyntöä.

Omavalvonnassa on kyse koko työyhteisön toteuttamasta jatkuvasta toiminnan laadun varmistamisesta ja kehittamisestä. Omavalvonta on toimintayksikön työkalu, jonka avulla toimintayksikkö päivittäisessä asiakastyössään kehittää ja seuraa palveluidensa laatua. Omavalvonta perustuu yksikössä toteutettavaan riskinhallintaan, jossa palveluprosesseja arvioidaan laadun ja asiakasturvallisuuden näkökulmasta. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä riskien toteutuminen ja reagoida havaittuihin kriittisiin työvaiheisiin tai kehittämistä vaativiin asioihin suunnitelmallisesti ja nopeasti. Omavalvontasuunnitelma tulee päivittää vähintään kerran vuodessa tai kun toiminnassa tapahtuu muulloin palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia.

Varhaiskasvatuksen palvelujen valvonnassa korostuu palveluntuottajien oma vastuu toiminnan asianmukaisuudesta ja tuottamiensa palvelujen laadusta sekä asiakasturvallisuudesta. Yhteistyössä palveluntuottajan kanssa kunta voi tehdä ohjaus- ja neuvontakäyntejä, joiden avulla pyritään varmistamaan, että varhaiskasvatus täyttää sille asetetut vaatimukset.

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimintamuodot Espoossa

Espoossa yksityisen varhaiskasvatuksen toimintamuotoja vuonna 2020 ovat olleet seuraavat:

Yksityiset päiväkodit

- kilpailutetut ostopalvelupäiväkodit
  - yhdistysten ylläpitämät ostopalvelupäiväkodit, ns. nettobudjetoidut päiväkodit, ei-kilpailutetut
  - yksityisen hoidon tuella toimivat päiväkodit
2. Yksityinen perhepäivähoito
- ryhmäperhepäiväkodit
  - yksityiset perhepäivähoitajat omassa kodissaan
3. Yksityinen avoin varhaiskasvatus
- yksityinen pienten lasten puistotoiminta

	2018	2019	2020
Päiväkodit, ostopalvelu	38	35	35
• joista kilpailutettuja	9	8	8
Päiväkodit, yksityisen hoidon tuki	64	65	62
Ryhmäperhepäiväkodit, yksityisen hoidon tuki	4	3	2
Perhepäivähoitajat, yksityisen hoidon tuki	50	32	34

Avoin varhaiskasvatus, yksityinen pienten lasten puistotoiminta	3	1	0
---	---	---	---

Taulukko 1. Espoon suomenkielisen varhaiskasvatuksen yksityisen toiminnan yksiköiden määrä vuosina 2018, 2019 ja 2020.

Vuonna 2020 kilpailutettuja ostopalvelupäiväkoteja oli kahdeksan ja kilpailuttamattomia nettobudjetoituja yksiköitä 27. Yksityisen hoidon tuen päiväkotien kokonaismäärä vuonna 2020 väheni kolmella vuoteen 2019 verrattuna. Yksityisen hoidon tuen ryhmäperhepäiväkotien määrä väheni yhdellä vuoden 2020 aikana. Yksityisten perhepäivähoitajien määrät ovat alentuneet ja vaihdelleet vuosien välillä. Pienten lasten puistotoimijoiden määrät ovat vähentyneet ja vuonna 2020 ei ole enää ollut pienten lasten puistotoimintaa (ns. puistotädit).

Lasten lukumäärä 31.12.	2018	2019	2020
Päiväkodit, ns. nettobudjetoidut	700	645	591
Päiväkodit, kilpailutetut ostopalvelut	429	393	368
Esiopetukseen liittyvä muu varhaiskasvatus koulujen tiloissa, kilpailutettu ostopalvelu	28	0	0
Ostopalvelut, lapset yhteensä	1157	1038	959
Päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit, yksityisen hoidon tuki	2370	2347	2247
Perhepäivähoitajat, yksityisen hoidon tuki	137	117	96
<i>Perheen palkkaama hoitaja, yksityisen hoidon tuki ¹⁾</i>	74	80	45
Yksityisen hoidon tuki, lapset yhteensä	2581	2544	2388
Avoin varhaiskasvatus, yksityinen pienten lasten puistotoiminta	Lasten määrää ei seurata		

Taulukko 2. Lapsia suomenkielisen varhaiskasvatuksen ostopalveluissa ja yksityisen hoidon tuella 2018, 2019 ja 2020 (31.12).

1. Yksityisen hoidon tukea maksetaan myös lapsista, joita hoitamaan perhe on palkannut työsopimussuhteisen hoitajan. Tämä toiminta ei ole varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta.

Vuoden 2020 aikana yksityinen valtakunnallinen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaketju Touhula Varhaiskasvatus Oy lakkautti useita yksiköitään eri puolilla Suomea. Touhulan yrityssaneeraus toteutettiin henkilökunnan YT-neuvottelut. Neuvottelujen lopputuloksena Touhulan toiminta päättyi 43 päiväkodissa. Touhulan yrityssaneeraus koski Espoossa kahta toimintayksikköä, Touhula Kilo ja Touhula Laajalahti. Näissä yksiköissä palveluntuottaja vaihtui ja uusi palveluntuottaja aloitti toimintansa 1.8.2020 alkaen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan ja ohjauksen rakenne ja toteutus suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa vuonna 2020

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus, neuvonta ja valvonta on osa suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön johtamisjärjestelmää. Ohjauksessa ja neuvonnassa noudatetaan suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön johtoryhmän hyväksymiä ohjeita.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjausta, neuvontaa ja valvontaa koordinoi kaupunkitasoisesti yksityisen varhaiskasvatuksen ja palvelujen hankinnan koordinointiryhmä, jossa on edustus jokaiselta varhaiskasvatuksen palvelualueelta. Koordinointiryhmän puheenjohtajana toimii aluepäällikkö ja sihteerinä varhaiskasvatuksen asiantuntija. Koordinointiryhmä kokoontui vuoden 2020 aikana 11 kertaa.

Koordinointiryhmä on tehnyt vuoden 2020 aikana Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa säännöllistä yhteistyötä, esimerkiksi tiedustelemalla varhaiskasvatukseen liittyviä tarkennuksia.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ohjaus-, neuvonta- ja auditointikäyntejä koskeva työnjako on sovittu seuraavasti:

- Varhaiskasvatuksen asiantuntijat tekevät kaikilla palvelualueilla (Espoon keskus, Leppävaara, Matinkylä-Olari, Espoonlahti, Tapiola) yksityisen hoidon tuella toimivien varhaiskasvatusyksiköiden ohjaus- ja neuvontakäyntejä.
- Varhaiskasvatuksen asiantuntijat työparinaan varhaiskasvatusyksiköiden johtajat tekevät syksyn auditointikäynnit kilpailutettuihin ostopalvelupäiväkoteihin. Kevään käynnit kilpailutettuihin ostopalveluyksiköihin tekevät asiantuntijat.
- Kaksi varhaiskasvatusyksikön johtajaa tekevät työparina ns. nettobudjetoituihin ostopalvelupäiväkoteihin auditointikäynnit.

Palveluntuottajien ohjaus- ja neuvonta muodostavat prosessin, jossa säännöllisesti 1 - 2 kertaa vuodessa ohjaus- ja neuvontakäyntien avulla varmistetaan yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien toiminnan lakisääteisyys ja toiminnan laatu. Ohjaus- ja neuvontakäynnit toteutuvat varhaiskasvatusyksikön tiloissa yhteistyössä palveluntuottajan kanssa.

Yksityisten varhaiskasvatusyksiköiden ohjaus- ja neuvontakäynnistä laaditaan pöytäkirja, johon kirjataan käynteihin tai muihin yhteydenottoihin perustuvat havainnot ja johtopäätökset sekä sovitut toimenpiteet ja niiden seuranta. Kilpailutettujen ja nettobudjetoitujen ostopalvelujen ohjaus ja neuvonta toteutetaan palveluntuottajan itsearviointiin perustuvana auditointina, jonka tarkoituksena on lakisääteisten vaatimusten toteutumisen varmistamisen lisäksi varmistaa ostopalvelusopimusten toteutuminen ja varhaiskasvatuksen kehittäminen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa toteutetaan ensisijaisesti antamalla varhaiskasvatuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja

neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Tämän lisäksi varhaiskasvatuslain mukaisia valvontamenettelyn toimenpiteitä käytetään pääsääntöisesti vain, kun ohjauksen ja neuvonnan keinoin ei voida päästä toivottuun lopputulokseen tai jos ne kiireellisissä/vakavissa tapauksissa arvioidaan välttämättömiksi ja oikeasuhtaisiksi.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan toteutuminen vuonna 2020

- 1) Jokainen palveluntuottaja on esittänyt valvojalle laaditun omavalvontasuunnitelman päivitettyinä auditointi- tai ohjauskäynnillä
- 2) Alkuvuoden 2020 aikana päivitettiin yksityisen varhaiskasvatuksen valvontamenettelyihin liittyviä materiaaleja ja toimintaohjeita.
- 3) Vuoden 2020 alussa päivitettiin myös Yksityisen varhaiskasvatustoiminnan aloittamisen tai lopettaminen sekä muutokset toiminnassa -toimintaohjetta sekä lisäksi laadittiin palveluntuottajan toiminnan lopettamiseen liittyvä prosessikuvaus. (suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtoryhmä 4.2.2020.)
- 4) Alkusyksyllä 2020 päivitettiin auditointiin ja ohjauskäynteihin käytettävät materiaalit ja laadittiin toimintaohjeistus etäkäynteihin koronatilanteen takia (suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtoryhmä 4.8.2020).
- 5) Espoo osallistuu viisivuotiaiden lasten maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeiluun. Kokeilu järjestetään kunnallisessa ja ostopalveluna järjestettävässä varhaiskasvatuksessa ajalla 1.8.2020 - 31.7.2021 ja se tulee jatkumaan myös seuraavana toimintavuotena. Maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeilussa toiminta perustuu valtakunnallisen ja Espoon oman varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Yksityisen hoidon tuen palveluntuottajat voivat halutessaan osallistua 5-vuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun. Palveluntuottajille lähetettiin toukokuussa infokirje asiaan liittyen. Palveluntuottajat (päiväkodit, ryhmäperhepäiväkodit ja yksityiset perhepäivähoitajat) saivat ilmoittaa kiinnostuksensa osallistumiseen toukokuussa. Kaikille palveluntuottajille lähetettiin elokuussa vielä infotiedote ja ohjeita viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilusta. Kokeilun ajan Espoon kaupunki maksaa espoolaislapsista maksutulomenetysten korvaamiseksi kunnallista lisää palveluntuottajan hakemukseen perustuen. Jos yksityisen hoidon tuen palveluntuottaja ei osallistunut 20 viikkotunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun, perhe voi halutessaan hakea lapselleen paikkaa kunnallisesta tai ostopalveluyksiköstä.

- Yhteensä 56 yksityistä päiväkotia osallistuu 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun.
- Lisäksi kokeiluun ilmoittautui viisi perhepäivähoitajaa.
- Muutama palveluntuottaja ilmoitti jäävänsä pois kokeilusta, koska toimipaikassa ei ole tänä toimintavuonna 5-vuotiaita lapsia.

6) Vuoden 2019 tehdyn yksityisten palveluntuottajien tilaselvityksen pohjalta jatkettiin vuonna 2020 palveluntuottajien ohjaamista rakennuslupiin liittyvien asioiden mukaisesti.

- Pysyvä rakennuslupa on kunnossa 61 yksikössä
- Määräaikainen lupa on 21 yksikössä.
- Lupa oli haussa 5 yksikössä
- Rakennuslupaan liittyvät selvitykset olivat kesken 8 yksikössä, johtuen esimerkiksi asemakaavasta, arkkitehtisuunnitelmista tai lupa on rakennusvalvonnan prosesseissa kesken.

7) Kaikkia palveluntuottajia tiedotettiin vuoden aikana varhaiskasvatuslain edellyttämästä valtakunnallisesta tietovarannosta eli Vardasta ja siihen liittyvistä ajankohtaisista asioista.

- Tammikuussa 2020 nettobudjetoiduille palveluntuottajille järjestettiin kaksi samansisältöistä Varda-tilaisuutta, joissa käytiin läpi ohjeistukset lapsikohtaisista tiedoista ja tiedonsiirtämiseen liittyvästä sopimuksen tekemisestä palveluntuottajien kanssa (22.1. ja 23.1.2020).
- Kevään aikana nettobudjetoituja palveluntuottajia ohjattiin Varda-asioissa.
- Lisäksi elokuussa nettobudjetoiduille palveluntuottajille lähetettiin tiedote Vardaan liittyvistä ajankohtaisista asioista.

8) Koulutustilaisuudet:

- Keväällä 2020 järjestettiin kaksi samansisältöistä koulutustilaisuutta (10.2. ja 24.2.2020) ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmasta (ns. ryhmävasu) ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuen yksiköille.
- Keväällä toteutui yksi koulutustilaisuus (25.2.2020) ryhmävasusta yksityisille perhepäivähoitajille. Toinen suunniteltu samansisältöinen tilaisuus peruttiin koronan takia.

9) Tiedottaminen

- Kevään ja syksyn aikana lähetettiin kaikille palveluntuottajille useita tiedotteita ja varhaiskasvatuksen ohjeita erilaisista koronaohjeistuksista ja koronaan liittyvistä asioista.
- Yksityisille perhepäivähoitajille jaettiin sähköpostilla tiedotteita ja annettiin tarvittaessa ohjausta esimerkiksi Vardaan tai koronaohjeistuksiin liittyen.

- Lisäksi tiedotettiin ohjauksen käynnistä ja uusista pöytäkirjapohjista.

10) Yksityisten perhepäivähoitajien kanssa tehtiin yhteistyössä ohje, miten voi ryhtyä "Yksityiseksi perhepäivähoitajaksi Espoossa". Ohje löytyy Espoon kaupungin nettisivuilta.

11) Yksityisen hoidon tuen ja ostopalveluvarhaiskasvatuksen palveluntuottajille oli tarkoitus järjestää keväällä 2020 kolme palvelusetelityöpajaa. Koronatilanteen vuoksi nämä tilaisuudet peruttiin ja työpajat korvattiin varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirjan luonnoksen sähköisellä kommentoinnilla. Palveluntuottajien kysely oli avoinna 6.-30.4.2020. Vastauksia tuli 22 palveluntuottajalta (2 kilpailutettujen ostopalveluyksiköiden, 9 nettobudjetoitujen ostopalveluyksiköiden, 10 yksityisen hoidon tuen ja 1 molempien, ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuen, palveluntuottajaa). Kyselyn tarkoituksena oli saada palveluntuottajilta palautteita ja huomioita sääntökirjan luonnoksesta. Palveluntuottajien kyselyjen vastauksia ja palautteita huomioitiin sääntökirjan valmistelussa.

12) Maaliskuulle 2020 oli suunniteltu myös suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja svenska bildningstjänsteri-tulosityksikön yhteinen varhaiskasvatuksen asukastilaisuus yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämisen mahdollisuuksista palvelusetelillä. Tilaisuuteen toivottiin osallistuvan erityisesti varhaiskasvatusikäisten lasten huoltajia. Koronatilanteen takia tilaisuus peruttiin ja toteutettiin kysely varhaiskasvatusikäisten huoltajille. Huoltajien kysely oli avoinna ajalla 28.4.-12.5.2020. Huoltajakyselyyn vastasi yhteensä 23 henkilöä.

13) Ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuen palveluntuottajille lähetettiin yleinen infotiedote palvelusetelivalmistelun etenemisestä (21.9.2020). Palveluntuottajille järjestettiin syksyllä 2020 viikolla 42 galluptyyppinen nopea kysely heidän tämänhetkisestä halukkuudestaan ottaa palveluseteli käyttöön. Vastauksia saatiin 31 palveluntuottajalta. Vastaajista 36 %:a ilmoitti, että he hakeutuvat mahdollisesti palvelusetelituottajiksi 1.8.2021 alkaen ja yksi palveluntuottaja mahdollisesti myöhemmin. Vastaajista 32 %:a ei vielä osaa sanoa ja 29 %:a ilmoitti, että ei aio hakeutua palvelusetelituottajiksi.

14) Nettobudjetoituille ostopalveluntuottajille lähetettiin syyskuun lopussa erillinen tiedote, jossa heidät kutsuttiin yksikkökohtaiseen keskustelu- ja neuvottelutilaisuuteen. Lisäksi tiedotteessa oli nettopalveluntuottajille avuksi erilaisia kysymyksiä heidän oman pohdinnan tuekseen, kun yksiköt pohtivat eri vaihtoehtoja, miten toiminta saataisiin järjestettyä nykyisten säädösten mukaisesti. Kaikkien nettobudjetoitujen

ostopalveluntuottajien kanssa neuvoteltiin viikkojen 43 – 45 aikana yksikkökohtaisesti.

15) Ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuen palveluntuottajille järjestettiin yhteinen infotilaisuus 12.11.2020. Tilaisuudessa käsiteltiin ajankohtaisia varhaiskasvatusasioita ja palvelusetelivalmistelun tilannetta. Lisäksi palveluntuottajilla oli mahdollisuus lähettää etukäteen tilaisuuteen webropol-kyselyn kautta kysymyksiä, joita käsiteltiin tilaisuudessa. Nettobudjetoitujen palveluntuottajien kysymyksiin vastattiin palveluntuottajien 12.11.2020 tilaisuudessa, jossa oli erikseen varattu tilaisuuden jälkeen aika näihin kysymyksiin vastaamiselle. Lisäksi tilaisuudessa nousi lisää kysymyksiä, jotka kerättiin ja niihin vastattiin kootusti.

Auditointi- ja ohjauskäyntien keskeisimmät havainnot vuonna 2020

Laadun varmistamiseksi palveluntuottajan on nimettävä jokaiseen varhaiskasvatusyksikköön vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että yksikössä toteuttavat palvelut täyttävät niille laissa, sopimuksissa ja palvelu- ja muissa suunnitelmissa asetetut vaatimukset.

Varhaiskasvatuslaki ja asetus varhaiskasvatuksesta määrittelee varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset. Palveluntuottajan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä lain ja asetuksen mukaista henkilöstöä, jotta varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Vuoden 2020 auditointi - ja ohjauskäynneillä tarkasteltiin erikseen kelpoisten vastuuhenkilöiden, varhaiskasvatuksen opettajien ja lastenhoitajien määriä yhdistysten ylläpitämissä nettobudjetoituissa, kilpailutetuissa ostopalveluyksiköissä ja yksityisen hoidon tuen yksiköissä.

	Kelpoiset vastuuhenkilöt		Kelpoiset varhaiskasvatuksen opettajat		Kelpoiset varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Nettobudjetoidut ostopalveluyksiköt	100 %	100 %	87 %	76 %	85 %	78 %
Kilpailutetut ostopalveluyksiköt	100 %	100 %	67 %	62 %	74 %	86 %
Yksityisen hoidon tuen yksiköt	90 %	90 %	56 %	56 %	61 %	64 %

Taulukko 3. Kelpoisuuksien toteutuminen yksityisessä varhaiskasvatuksessa 2019 ja 2020.

Vertailutietona mainittakoon, että kunnallisissa päiväkodeissa kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien osuus on noin 75% ja lastenhoitajien noin 89%.

Auditointi- ja ohjauksen prosessit ovat olleet jo useamman vuoden käytössä ja toimintatavat ovat vakiintuneet ja sisäistetty palveluntuottajilla. Mikäli käynneillä yksittäiset asiat eivät olleet kunnossa, saattoivat palveluntuottajat pääsääntöisesti ne kuntoon reklamoinnin jälkeen. Useimmin esiintynyt reklamaation syy onkin ollut kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön puuttuminen ja siitä johtuva määräaikaisten työsuhteiden suuri määrä.

Käynnillä havaituista puutteista esitettiin palveluntuottajille reklamaatiot ja heille annettiin 30 päivän määräaika asioiden kuntoon saattamiseksi. Palveluntuottajat toimittivat valvovalle viranomaiselle tarvittaessa toimenpidesuunnitelman asioiden korjaamiseksi. Pääsääntöisesti palveluntuottajat korjasivat puutteet määräajassa. Jos korjausta ei ollut määräaikaan mennessä tehty, valvonnasta vastaava viranomainen oli yhteydessä yksikön vastaavaan tai palveluntuottajaan ja neuvotteli tarvittaessa uuden määräajan.

	Reklamoinnit lkm	Toimenpide- suunnitelmat, lkm	Reklamoinnit lkm	Toimenpide- suunnitelmat, lkm
	2019	2019	2020	2020
Kilpailutetut päiväkodit	12	11	12	11
Yhdistysten ylläpitämät ostopalvelupäiväkodit	5	4	0	0
Yksityisen hoidon tuen päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit	48	42	36	31

Taulukko 4. Reklamointien ja toimenpidesuunnitelmien lukumäärät vuonna 2019 ja 2020.

Mikäli reklamaatioissa edellytetyjä toimenpiteitä ei ollut kilpailutetuissa ostopalvelupäiväkodeissa määräaikoihin mennessä tehty, palveluntuottajille on voitu määrätä ostopalvelusopimuksen mukainen sanktio. Vuoden 2020 osalta ei ole tarkasteltu sanktioiden määrittelyä johtuen poikkeuksellisesta pandemiatilanteesta.

Osa yksityisen hoidon tuen palveluntuottajien yksiköiden ohjauskäynneistä toteutui vasta loppuvuoden 2020 aikana. Tästä johtuen yksityisen hoidon tuen yksiköiden palveluntuottajien toimenpidesuunnitelmia oli vielä muutamalta palveluntuottajalta saamatta loppuvuodesta 2020. Käynneillä havaituista puutteista esitettiin palveluntuottajille reklamaatiot ja heille annettiin 30 päivän määräaika asian kuntoon saattamiseksi.

Vuoden 2020 aikana toteutettiin kolme valvontakäyntiä yksityisen hoidon tuen yksiköihin (vuonna 2019 oli kahdeksan valvontakäyntiä). Valvontakäynnit ovat toteutuneet muun muassa asiakkailta tulleiden palautteiden pohjalta esimerkiksi henkilöstön kelpoisuuksiin, määriin, lapsen kohteluun tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiseen toimintaan liittyen.

Johtopäätöksiä

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien toimintaa arvioidaan systemaattisesti auditointi- ja ohjauskäyntiprosessien avulla ja nämä toimintatavat ovat Espoossa vakiintuneet kaupungin ja palveluntuottajien puolella.

Varhaiskasvatuksessa on viime vuosien aikana tapahtunut useita valtakunnallisia ja ajankohtaisia muutoksia. Aluehallintovirasto valtakunnallista valvontaohjelmaa ei ole aiemmin ollut vastaavalla tavalla. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa painottui vuonna 2020 palveluntuottajien ohjaaminen ja neuvonta monissa asioissa kuten esimerkiksi koronaohjeistuksiin, varhaiskasvatuksen valtakunnallisen tietovaranto - Vardan käyttöönottoon, rakennusvalvonnan lupakäsittelyyn ja viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun liittyen.

Vuoden 2020 korona-epidemian tilanne näkyi myös tiedotteissa ja ohjeissa. Kevään ja syksyn aikana tiedotettiin kaikille

palveluntuottajille useilla erilaisilla koronaohjeistuksilla ja koronaan liittyvillä asioilla.

Yksityisille palveluntuottajille tarjottavaa varhaiskasvatusarjen tueksi olevaa materiaalia ja ohjeita työstettiin ja jaettiin vuoden 2020 aikana mm. digitaalisen materiaalikansion (sharepoint - extranet) avulla.

Auditointi- ja ohjauksen sisällöissä painottuivat vuonna 2020 henkilöstön kelpoisuuksiin ja kelpoisuussäädöksiin, koronaohjeistuksiin sekä yksikön toiminnan pedagogiikkaan liittyvät keskustelut. Lisäksi palveluntuottajien kanssa käydyissä keskusteluissa nousi esille palvelusetelivalmisteluun liittyviä asioita.

Eriytynyt haaste palveluntuottajille on ollut kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien ja lastenhoitajien saatavuus. Henkilökunnan määrä on ollut riittävä, mutta henkilökunnan kelpoisuus ei aina ole ollut varhaiskasvatuslain kelpoisuussäädösten ja siirtymäsääntöjen mukainen. Reklamoinnit kohdistuivatkin kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön puuttumiseen sekä lisäksi poistumisharjoitusten pitämiseen puolivuositain.

Jatkossakin on tärkeää huolehtia kunnallisen ja yksityisen palveluntuotannon yhteistyöstä ja kumppanuudesta. Kunnallista ja yksityistä varhaiskasvatusta molempia tarvitaan, jotta voidaan tarjota monipuolinen ja alueellisesti saavutettava palveluvalikko kaikille espoolaisille lapsiperheille.

Päätöshistoria

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	20/31
Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto	§ 4	27.01.2021

293/00.01.03/2021

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto 27.01.2021 § 4

§ 4

Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen asiakaskysely

Valmistelijat / lisätiedot:
Mattila Virpi

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtaja Mattila Virpi

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto keskustelee ja merkitsee tiedoksi varhaiskasvatuksen asiakaskyselyä koskevan esittelyyn.

Käsittely

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa toteuttivat loka-marraskuun vaihteessa (19.10.- 8.11.2020) yhteisen asiakaskyselyn kaikille kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten huoltajille.

Asiakaskysely lähetettiin lähes 60 000 huoltajalle, joiden lapset ovat joko kunnallisessa tai yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Vastauksia saatiin yhteensä 15 269.

Kyselyllä selvitettiin lasten ja huoltajien kokemuksia varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta sekä heidän toiveitaan kehittämiskohteista.

Edellistä, vuoden 2017 kyselyä uudistettiin yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien, huoltajien ja työntekijöiden kanssa. Kyselyä tiivistettiin ja mukaan otettiin lapsille suunnatut kysymykset.

Kyselyyn pystyi vastaamaan suomen, ruotsin, englannin, viron, venäjän, arabian ja somalin kielillä. Kyselyn teknisestä toteutuksesta vastasi Innolink Research Oy.

Parhaat arviot saivat lasten viihtyvyys sekä henkilökunta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Lapset ja huoltajat kokivat myös, että lapsilla on hyvät ja riittävät kaverisuhteet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Henkilökunta saa huoltajilta paljon kiitosta.

Vastausten perusteella kunnilla on kehitettävää lapsen mahdollisuuksissa osallistua toiminnan sisällön suunnitteluun sekä siinä, että vanhemmilta saadut palautteet, ideat ja toiveet käsitellään entistä paremmin. Kyselyn tulosten mukaan parannettavaa on myös erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntämisessä entistäkin monipuolisemmin varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan lisäksi.

Asiakaskyselyn yhteiset tulokset julkaistiin Helsingin kaupungintalolta 13.1.2021 striimatussa tilaisuudessa.

Seuraavan kerran kysely tullaan toteuttamaan kahden vuoden päästä nyt toteutetusta kyselystä vuonna 2022.

Espoon tuloksia

Myös Espoossa parhaat arvosanat saivat huoltajien arvostava ja ystävällinen kohtaaminen ja lapsen viihtyminen varhaiskasvatuksessa. Lisäksi lasten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehditaan hyvin ja lapsella on kavereita varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Espoon varhaiskasvatuksen kehittämiskohteiksi nousevat kyselyn perusteella samat asiat kuin koko pääkaupunkiseudulla: lapsen mahdollisuudet osallistua toiminnan sisällön suunnitteluun sekä vanhemmilta saatujen palautteiden, ideoiden ja toiveiden käsittely. Tulosten mukaan parannettavaa on myös lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelmaa koskeissa keskusteluissa sovittujen asioiden toteutumisessa.

Tulokset käydään läpi varhaiskasvatuksen johdossa ja huoltajien kanssa varhaiskasvatusyksiköissä ja niiden pohjalta nostetaan kehittämiskohteita. Kaikki yksiköt, joissa on vähintään viisi vastaajaa, saavat käsiteltäväksi omat tuloksensa.

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	22/31
Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto	§ 4	27.01.2021

Kyselyn tulosten yhteenvedot ovat esityslistan oheismateriaalina ja ne esitellään tarkemmin kokouksessa.

Päätöshistoria

Oheismateriaali

Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakaskysely, Espoo
Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakaskysely, kokonaistulokset

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

23/31

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan
varhaiskasvatusjaosto

§ 5

27.01.2021

287/05.02.00/2021

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto 27.01.2021 § 5

§ 5

Lapsille tapahtuneet tapaturmat ja lasten karkaamiset Espoon suomenkielisessä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuonna 2020

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojanen Tarja H

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtaja Mattila Virpi

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto keskustelee ja merkitsee tiedoksi selvityksen lapsille tapahtuneista tapaturmista ja lasten karkaamisista Espoon suomenkielisessä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuonna 2020.

Käsittely

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Lasten varhaiskasvatuksessa turvallisuudella tarkoitetaan varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä annettavan varhaiskasvatustyön turvallista toteuttamista. Tarkastelun piiriin kuuluvat varhaiskasvatuksessa olevat lapset, toimintayksikön henkilöstö, toimintayksikön sisä- ja ulkotilat (päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti, perhepäivähoitajan koti, avoin päiväkoti, kerho, asukaspuisto), sekä toimintavälineet. Lisäksi varhaiskasvatuksen turvallisuus rakentuu fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden kokonaisuudesta.

Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksessa olevien lasten turvallisuus poistamalla turvallisuusriskit ja ehkäisemällä vaaratilanteita jo ennalta.

Vuonna 2011 käyttöön otettu varhaiskasvatuksen turvallisuuskäsikirja ja toimintaohjeet, joka vastaa valtakunnallista vuonna 2008 julkaistua Varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitteluohjeistoa, päivitettiin vuonna 2020. Varhaiskasvatustyö on ohjeistettu laatimaan yhteisten toimintaohjeiden pohjalta omat turvallisuussuunnitelmansa. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa seurataan ja päivitetään tietoa myös Opetushallituksen ylläpitämän Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuussivuston mukaisesti,

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-turvallisuus>

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on käytössä myös Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vuonna 2012 laatima Päiväkodin pelastussuunnitelma, joka toimii henkilökunnan käsikirjana päiväkodin turvallisuusasioihin.

Varhaiskasvatuksessa lapsille sattuneet tapaturmat ja lasten karkaamiset kartoitetaan ja niitä seurataan, jotta tilanteista kerätyn tiedon perusteella voidaan suorittaa jälkiarviointia ja toteuttaa korjaavia toimenpiteitä. Tapaturmat ja karkaamiset dokumentoidaan vuosittain oheismateriaalina olevan taulukon avulla. Tapaturmaksi kirjataan sellainen tapaturma, joka on johtanut käyntiin terveydenhuollossa. Karkaamiseksi kirjataan jo se, että lapsi on luvatta poistunut esimerkiksi päiväkodin pihasta aidan toiselle puolelle.

Lapsille sattuneista tapaturmista raportoidaan seuraavat asiat:

- varhaiskasvatuspaikka (päiväkoti, perhepäivähoito, kerho - ja avoin toiminta)
- lapsen ikä ja sukupuoli
- kuvaus tapahtumasta
- henkilöstön asetuksen mukainen määrä paikalla: kyllä/ei
- jatkotoimenpiteet (lääkärissä käynti, leikkivälineiden korjaaminen tms.)

Seuraavasta taulukosta käy ilmi suomenkielisen kunnallisen varhaiskasvatuksen toiminnan laajuus syksyllä 2020

Kunnallinen varhaiskasvatus,	Yksiköiden määrä
syksy 2020	
Päiväkodit	142

Ryhmäperhepäiväkodit	44
Perhepäivähoitajat	32
Esiopetus ja siihen liittyvä varhaiskasvatus koulujen tiloissa, ryhmien määrä	37
Suvan toteuttama Sukon esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus koulujen tiloissa, ryhmien määrä	24
Asukaspuistot	16
Avoimet päiväkodit	4
Kerhot	31
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 15.12.2020, joista	Lasten määrä
	11 782
- päiväkodeissa	11 251
- perhepäivähoidossa	531

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen kunnallisessa varhaiskasvatuksessa toteutui vuonna 2020 yhteensä 2 270 363 varhaiskasvatuspäivää. Vuoden aikana eriaisteisia tapaturmia sattui yhteensä 456 (tytöille 168 ja pojille 288) ja lapsia karkasi päiväkodin pihapiiristä 15 kertaa. Tapaturmia ja karkaamisia tapahtui varhaiskasvatuksessa vähän, eli 0,02 % todennäköisyydellä (vuonna 2019 0,03%) päivän aikana lapselle sattuu jonkinlainen tapaturma tai karkaamistapaus.

Opetushallitus toteaa varhaiskasvatuksen turvallisuustyötä käsittelevillä valtakunnallisilla sivuillaan, suurimman osa varhaiskasvatuksessa tapahtuvista tapaturmista johtuvan kaatumisista, putoamisista ja törmäilyistä. Näistä suurin osa tapahtuu ulkona. Yleisintä on putoaminen vähintään metrin korkeudelta ja kaatuminen samalla tasolla. Suurin osa vammoista on lieviä, mutta noin joka kymmenes vaatii sairaalahoitoa.

Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa sattuneet tapaturmat noudattelevat Opetushallituksen toteamaa tapoja ja ovat pääosin tahattomia vahinkoja, kuten kompastumisia, horjahtamisia, putoamisia ja törmäämisiä sekä toisen lapsen puremisia. Tyypillistä on 1-3 vuotiailla kompastumiset ja puremiset; esimerkiksi *1. Lapsi kompastui kenkiinsä pihalla ja löi kasvonsa pihalaattoihin. 2. Lapsi kompastui jalkoihinsa ja löi*

päänsä oveen. 3. Lapsi odotteli terassilla ulos lähtöä ja kaatui suoraan nenälleen. Hieman vanhemmille lapsille tyypillisiä ovat putoamiset ja törmäämiset; esimerkiksi 1. Lapsi juoksi ja vahingossa törmäsi toiseen lapseen, jolloin löi suunsa toisen otsaan. 2. Lapsi putosi sohvalta ja löi päänsä. 3. Lapsi putosi kiipeilytelineeltä ja silmäkulman satutti.

Tapaturmista 218 johti terveydenhuollollisiin jatkotoimenpiteisiin (lääkäri- tai hammaslääkärikäynti) eli täytti varsinaisen dokumentoitavan tapaturman kriteerin.

Lasten tapaturmien sekä karkaamisten lukumääriä ei voi verrata suoraan edellisiin vuosiin, sillä Korona-epidemian vuoksi lasten määrä oli varsinkin keväällä pienempi ja osallistuminen varhaiskasvatukseen vähäisempää.

Tapaturmista 62 % sattui ulkona. Piha-alueet ovat olennainen osa lapsen oppimisympäristöä ja espoolainen varhaiskasvatus kannustaa lasta liikkumaan. Toimintakulttuurin muutos kieltävästä ohjeistuksesta kannustavaan ja lapsen omatoimista liikkumista tukevaan, voi toisaalta lisätä hieman tapaturmariskiä. Ne tapaturmat, joihin olisi voitu vaikuttaa, arvioidaan ja muutetaan toimintatapaa tai ympäristöä mahdollisuuksien mukaan.

Poikien ja tyttöjen ero merkittävä, sillä pojille sattui vuonna 2020 71 % enemmän tapaturmia kuin tytöille. Ero noudattelee vuoden 2019 lukua. Päiväkodeissa on myös kiinnitetty huomiota siihen, että useat lapset ovat motoriikaltaan ja kehon hallinnaltaan entistä kömpelömpiä, ja esimerkiksi kompastelevat ja kaatuilevat ”suorilta jaloilta” kasvoilleen. Pedagogisina toimenpiteinä henkilöstön tulee entistä huolellisemmin kiinnittää huomiota lapsiryhmien jakamiseen toiminnassa pienempiin ryhmiin. Myös tehostettu liikuntakasvatus ehkäisee tapaturmia.

Myös karkaamistapausten määrä oli viime vuonna pienempi lasten vähäisemmän varhaiskasvatukseen osallistumisen vuoksi. Tapauksille ei löydy mitään yhtenäistä selittävää tekijää, mutta yleisin piirre on lapsen karkaaminen pihalta joko aidan yli tai avoimeksi jääneestä portista. Useamman kerran lapsi on onnistunut livahtamaan portista yksin tai toisen perheen vanavedessä. Nuorimmat lapset toimivat yleensä spontaanisti ja yksin, kun huomaavat tilaisuuden. Isommat lapset aineiston mukaan toimivat mielellään kaverin kanssa yhdessä tai pikku porukassa. Esimerkiksi 1. *Kaksi tyttöä karkasi, kun toisen lapsen isä tuli portista sisään ja tytöt juoksivat sen raosta ulos. 2. Neljän lapsen poikajoukko karkasi päiväkodin pihalta, varastorakennuksen aidan alta toiselle puolelle.*

Noudattaen edellisten vuosien trendiä, karkaajista valtaosa, 75 % on poikia. Yleensä karkaamiset huomataan välittömästi ja lapset tavoitetaan; yhdessä tapauksessa ehdittiin soittaa poliisit apuun. Jokaisen

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	27/31
Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto	§ 5	27.01.2021

karkaamistapauksen jälkeen käsitellään tapahtuma ja riskit sekä ryhdytään mahdollisiin tarvittaviin riskejä vähentäviin toimenpiteisiin.

Päätöshistoria

Oheismateriaali

Lasten karkaamiset kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 2020

Lasten tapaturmat kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 2020

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

28/31

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan
varhaiskasvatusjaosto

§ 6

27.01.2021

5246/12.06.00/2020

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto 27.01.2021 § 6

§ 6

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen varhaiskasvatuspaikkatilanne

Valmistelijat / lisätiedot:
Rasmus Päivi
Mattila Virpi
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtaja Mattila Virpi

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto keskustelee ja merkitsee tiedoksi kevään 2021 varhaiskasvatuspaikkatilannetta koskevan esittelyn.

Käsittely

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Varhaiskasvatuspaikkatilanne

Varhaiskasvatuksen johtaja Virpi Mattila esittelee ajankohtaisen tiedon kevään 2021 varhaiskasvatuspaikka- ja hakijatilanteesta Espoon suomenkielisen varhaiskasvatuksen eri palvelualueilla.

Asia esitellään tarkemmin kokouksessa.

Päätöshistoria

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

29/31

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan
varhaiskasvatusjaosto

§ 7

27.01.2021

5165/00.01.03/2020

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto 27.01.2021 § 7

§ 7

Varhaiskasvatuksen ajankohtaiset asiat

Valmistelijat / lisätiedot:
Mattila Virpi

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtaja Mattila Virpi

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto keskustelelee ja merkitsee tiedoksi ajankohtaisia asioita koskevan esittelyn.

Käsittely

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan varhaiskasvatusjaosto

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Koronatilanne

Vuoden 2020 aikana koronatapauksia oli yhteensä noin 40 päiväkodissa. Joulun jälkeen kahdessa päiväkodeissa on edelleen todettu koronatartunta ja altistuneet on selvitetty ja asetettu tartuntatautiviranomaisten määräämänä karanteeniin.

Henkilökuntaa on edelleen poissa tavanomaista enemmän, koska lieväoireisenakaan ei saa olla töissä vaan tulee hakeutua koronatestiin. Päiväkodeissa esiintyy ajoittaista henkilöstöpulaa ja moni on tavanomaista väsyneempi. Yksittäisiä työntekijöitä on saatu resurssipooliin kautta suljettuina olevien kulttuuripalvelujen henkilökunnasta.

Jo syksyn aikana voimassa olleet hygieniä-, maski- ja muut varhaiskasvatuksen korona-ajan toimintaa koskevat suositukset jatkuvat edelleen.

Palvelusetelin käyttöön ottaminen

Palvelusetelin käyttöönoton valmistelu etenee edelleen. Hakeutuminen palvelusetelituottajaksi on meneillään tammikuun loppuun asti niiden osalta, jotka haluavat tuottaa varhaiskasvatusta palvelusetelillä heti 1.8.2021 alkaen. Palveluntuottajien hyväksyminen toteutetaan helmikuun aikana, jolloin perheet voivat hakea lapselleen paikkaa palvelusetelipäiväkodistä maaliskuun aikana. Palvelusetelituottajaksi voi hakeutua myöhemminkin.

Internetsivuilla on julkaistu palveluseteliin liittyvää informaatiota perheille ja palveluntuottajille:

<https://www.espoo.fi/fi->

[FI/Kasvatus ja opetus/Varhaiskasvatus/Hakeminen varhaiskasvatukseen /Palveluseteli](https://www.espoo.fi/fi-FI/Kasvatus_ja_opetus/Varhaiskasvatus/Hakeminen_varhaiskasvatukseen/Palveluseteli)

Kokouksessa esitellään myös muut mahdolliset ajankohtaiset asiat ja vastataan kokouksessa esitettäviin kysymyksiin.

Päätöshistoria

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 1, § 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 7

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.